INCLOU LA MEMÒRIA D'ARRELS 2016

La vulnerabilitat de les persones que viuen al carrer a Barcelona

arrels fundació

#ningúdormintalcarrer

Edita Arrels Fundació
Fotografia: Juan Lemus
Disseny gràfic: www.sherpa.agency
Impressió: Masanas Gràfiques
Dipòsit legal: B-7176-2012

Document també disponible a www.arrelsfundacio.org/censsensellar_2016
Les lletres cal·ligràfiques d'aquest informe pertanyen a persones que han viscut al carrer. Les pots descarregar a www.homelessfonts.org.

arrels
fundació

Arrels Fundació som una fundació privada que des del 1987 atenem persones sense llar de la ciutat de Barcelona. Oferim allotjament, alimentació i atenció social i sanitària a més de 1.900 persones l'any. Més de 350 voluntaris i una cinquantena de treballadors, juntament amb les persones afectades per aquesta problemàtica, treballem per fer possible **#ningúdormintalcarrer.**

Acompanyem
i atenem les persones sense llar cap a una situació el més autònoma possible.

Sensibilitzem
la ciutadania respecte els problemes de la pobresa al nostre entorn.

Denunciem
situacions injustes i aportem solucions a les administracions i a la societat civil.

"Si no em compteu, no existeixo. Si no em pregunteu, no sabeu què em passa. Ni a mi ni a la resta de gent que dorm al carrer. Cadascú té una història diferent i necessita una solució diferent."

D.
Persona que dorm al carrer i que va respondre a les preguntes del cens de persones sense llar d'Arrels

Editorial

Deixem-nos endur per la sorpresa

Ferran Busquets,
director d'Arrels Fundació.
@ferranb

Quan es parla de persones que dormen al carrer venen al cap una llista de dubtes o d'estigmes. Des del "no volen res" fins a l'"estan així perquè han begut".

L'experiència ens diu que aquesta problemàtica és molt menys simple. Hi ha moltes situacions diferents i cada persona necessita solucions adaptades a la seva realitat, solucions especialitzades. Pot semblar irrealitzable però situacions que anys enrere semblaven impossibles, avui ja no ho són.

Una realitat complexa no es pot resoldre amb intuïcions i percepcions. El rigor ha de ser cada cop més gran i s'ha de basar en dades objectives i en l'opinió de les persones que pateixen la barbaritat d'haver viscut al ras. Això implica necessàriament contrastar les intuïcions amb les dades i reorientar l'atenció cap a noves realitats no descobertes. Si no ens deixem endur per la sorpresa, no avançarem.

Per això volem buscar dades, generar-ne, millorar-les, donar-les a conèixer i publicar-les perquè tothom les pugui treballar i aportar noves propostes.

Moltes gràcies!
Als 284 voluntaris i voluntàries que han ajudat a fer possible el cens de persones que dormen al carrer.

A l'organització Building and Social Housing Foundation, pel suport en l'organització del cens de persones sense llar a Barcelona.

A Daniel Roca, metge de família al CAP Raval Sud; Sonia Olea, experta jurídica en temes d'habitatge a la xarxa europea FEANTSA; i Mª Assumpció Vilà, Síndica de Greuges de Barcelona, per la seva mirada externa.

A Pau Aragay, expert en gestió i avaluació de projectes socials; Guillem Fernández, especialista en polítiques públiques pel dret a l'habitatge; i Virgínia Matulic i Adela Boixadós, professores de la Unitat de Formació i Recerca Escola de Treball Social a la Universitat de Barcelona, per l'assessorament tècnic per a l'elaboració d'aquest document.

Al miler de ciutadans de Barcelona que han donat la seva visió sobre el sensellarisme a la ciutat.

I gràcies especialment a les 348 persones que viuen als carrers de Barcelona i que han volgut respondre les nostres preguntes.

Índex

Què teniu a les mans? 09

10 **Introducció**

Per què una persona acaba vivint al carrer? 10

Què necessita una persona per viure dignament? 11

Quantes persones sense llar hi ha a Barcelona? 12

Per què cal saber més sobre les persones sense llar? 13

Tres visions complementàries: persones que viuen al carrer, ciutadania i professionals experts 14

16 **Vulnerabilitat de les persones que viuen al carrer a Barcelona**

Qui dorm al carrer a Barcelona? 18

Com utilitzen les persones sense llar els serveis de la ciutat? 22

La salut quan vius al carrer 23

Els riscos de viure al carrer 24

Resultats de vulnerabilitat: gent vulnerable o ciutat vulnerable? 25

Conclusions 28

29 **Propostes que fer possible #ningúdormintalcarrer**

32 **Tres metodologies per a tres aproximacions**

36 **Glossari**

38 **Annex**

41 **I Arrels, què fa?**

Memòria anual 2016 42

Què teniu a les mans?

El document que teniu a les mans conté dos blocs d'informació diferents però alhora complementaris:

• La primera part fixa la mirada en les persones que dormen cada dia als carrers de Barcelona i en la seva situació de vulnerabilitat; recull el resultat d'una sèrie d'entrevistes a persones que pateixen aquesta situació, així com a ciutadans i ciutadanes que tenen una llar i a professionals externs.

• La segona part d'aquest document ofereix una mirada cap a Arrels, per explicar què ha fet l'entitat durant l'últim any, a quantes persones sense llar ha atès, com ho ha fet i fins a on ha arribat.

El gruix central d'aquest document se centra en saber més sobre la gent que cada nit dorm als carrers de Barcelona, conèixer quin grau de vulnerabilitat pateixen i comptar amb informació útil que ens permeti, a les entitats socials i les administracions, dissenyar millors solucions a la problemàtica. Per això, hem reunit les opinions i experteses de tres grups diferents:

• 348 persones que dormen diàriament als carrers de Barcelona i que han explicat la seva situació;
• un miler de ciutadans i ciutadanes que han ofert la seva percepció sobre les persones que dormen al carrer;
• i tres professionals experts del món de la salut i la defensa dels drets.

Es tracta de tres veus complementàries que, per separat, tenen molta força però que creiem que es retroalimenten millor presentant-les de manera conjunta. Amb elles volem aproximar-nos a qüestions com qui dorm al carrer a Barcelona, com utilitzen les persones que dormen al carrer els Serveis Socials o les urgències dels hospitals, quin estat de salut tenen i quins riscos pateixen pel fet de viure al carrer. L'objectiu final és saber com són de vulnerables les persones que dormen al carrer a Barcelona, per després fer propostes que millorin la seva situació.

La segona part d'aquest document recull la tasca que des d'Arrels Fundació hem realitzat a favor de les persones sense llar a Barcelona durant el 2016: a qui hem atès, quins serveis hem ofert, a quantes persones hem donat suport per accedir a un allotjament digne i estable, i quines accions hem engegat per seguir avançant en el repte #**ningúdormintalcarrer.**

Introducció

Per què una persona acaba vivint al carrer?

Una persona no acaba vivint al carrer d'un dia per l'altre. La seva situació es va deteriorant amb el temps i té a veure amb moltes causes: algunes depenen de la pròpia persona però altres tenen a veure amb la societat en què vivim.

Estructurals
Vinculades a la situació econòmica, el mercat immobiliari, els moviments migratoris, la fortalesa de les administracions públiques.

Institucionals
Relacionades amb la rigidesa dels serveis socials, els mecanismes d'ajut i els procediments institucionals.

Discriminació o absència d'un estatut legal
Relacionades amb les situacions particulars que poden viure les persones immigrades i algunes minories, com la comunitat romaní.

Relacionals
Vinculades a la situació familiar i de xarxes socials de suport (per exemple, un divorci o la mort d'un familiar).

Personals
Relacionades amb l'educació, l'edat, la dependència i la salut.

Què necessita una persona per viure dignament?

Una persona que viu al carrer necessita accedir a drets molt bàsics per poder millorar la seva situació:

Una llar.
Cap de les persones que viuen al carrer a Barcelona tenen una llar estable i digna i, com més temps passa, més difícil és. Viure al carrer és un problema d'accés a l'habitatge.

Estabilitat econòmica.
Moltes de les persones que viuen al carrer i que coneixem no tenen cap tipus d'ingressos. Les persones que sí que en tenen no compten amb recursos econòmics estables ni suficients per deixar de viure al carrer per elles mateixes.

Bon estat de salut físic i mental.
Tenir una bona salut i poder accedir al dret a la sanitat és molt important per disposar d'autonomia, recuperar-se de la vida al carrer i mirar a mitjà i llarg termini.

El punt de partida perquè la persona deixi de viure al carrer és l'accés a l'habitatge estable, no cal esperar a resoldre les altres dificultats.

Quantes persones sense llar hi ha a Barcelona?

941
dormen al carrer[2]

419
dormen en solars i fàbriques en desús

A Barcelona vivim 1,6 milions de persones.

3.267
no tenen una llar[1]

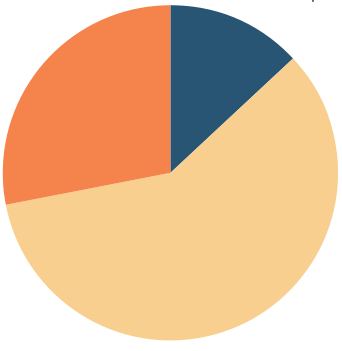

1.907
dormen a albergs i recursos públics i privat

El nombre de persones que dormen als carrers a Barcelona ha anat augmentant en els darrers anys[3]:

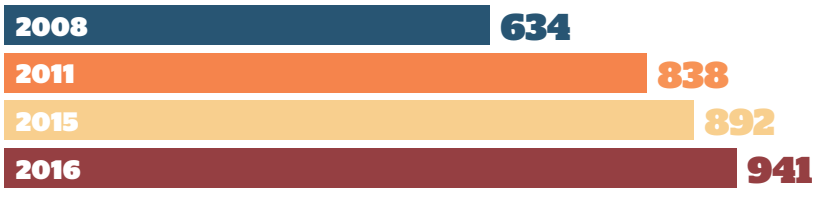

L'evolució d'aquests anys significa un augment del **37%**

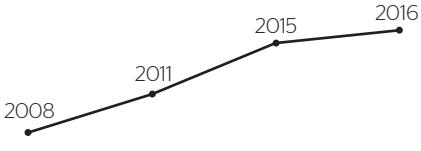

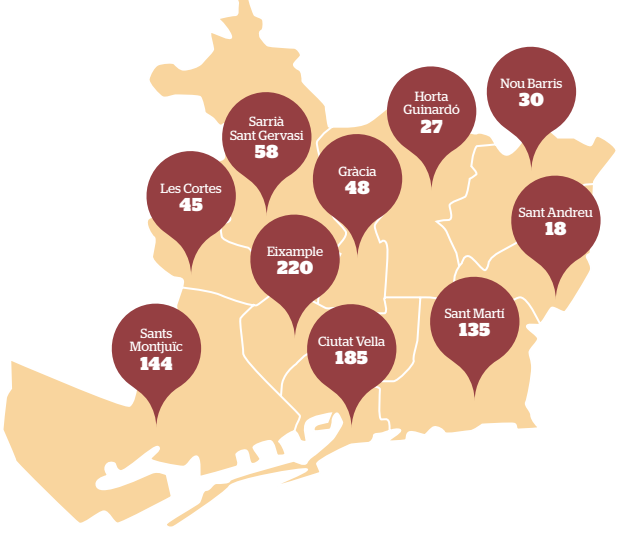

Les **941 persones** que dormen als carrers de Barcelona es troben per tota la ciutat però especialment pels districtes de **l'Eixample i Ciutat Vella**[4].

Ciutat Vella
185 persones
(100.115 habitants, 229 hab/ha)

Eixample
220 persones
(263.558 habitants, 353 hab/ha)

Sants - Montjuïc
144 persones
(180.757 habitants, 79 hab/ha)

Les Corts
45 persones
(81.530 habitants, 135 hab/ha)

Sarrià - Sant Gervasi
58 persones
(146.834 habitant s, 73 hab/ha)

Gràcia
48 persones
(120.401 habitants, 288 hab/ha)

Horta - Guinardó
27 persones
166.559 habitants, 139 hab/ha

Nou Barris
30 persones
164.648 habitants, 205 hab/ha

Sant Andreu
18 persones
(146.494 habitants, 223 hab/ha)

Sant Martí
135 persones
(233.659 habitants, 222 hab/ha)

Parcs i Jardins **30 persones**

1 Segons la plataforma europea Feantsa, hi ha diferents tipus de situacions de sense llar. A Barcelona es compten les persones que dormen a la intempèrie, els recursos residencials i a assentaments irregulars. Queden fora altres situacions, com viure en un centre per a dones víctimes de violència o centres de menors, les ocupacions de pisos i la massificació en habitatges, entre d'altres.
2 Dades recollides al *Pla de lluita contra el sensellarisme de Barcelona 2016-2020*. Procedeixen del recompte nocturn del 18 de maig del 2016 promogut per la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar a Barcelona.
3 Les xifres de 2008, 2011 i 2016 corresponen a recomptes nocturns realitzats per la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar de Barcelona. Les dades de 2015 corresponen al recompte organitzat per Arrels Fundació. Totes les xifres es recullen al *Pla de lluita contra el sensellarisme de Barcelona 2016-2020*.
4 Superfície i densitat dels districtes i barris de l'Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona 2016.

Per què cal saber més sobre les persones sense llar?

Per afrontar amb efectivitat la problemàtica del sensellarisme és necessari saber quantes persones estan afectades per aquesta situació i quines necessitats tenen.

La informació actualitzada i publicada sobre la realitat de les persones sense llar és escassa. A Barcelona existeix una xifra de mínims de les persones que dormen al carrer a la ciutat gràcies als recomptes nocturns que es porten a terme periòdicament[5]. L'any 2011, per exemple, es van comptabilitzar 838 persones dormint als carrers de la ciutat i, a l'últim recompte fet al maig del 2016, la xifra era de 941.

També se sap el nombre de places d'allotjament que es destinen a les persones sense llar a la ciutat, quantes places s'ocupen i un perfil de les persones que les fan servir. Aquest tipus d'informació bàsica, en canvi, no existeix en l'àmbit de Catalunya.

Comptar amb informació detallada sobre la vulnerabilitat de les persones que viuen al carrer és imprescindible per millorar les polítiques públiques i els recursos públics i privats que ja existeixen.

Per això, des d'Arrels:

Ens hem sumat a una campanya europea que vol acabar amb el sensellarisme de carrer abans de l'any 2020.

Hem sortit pels carrers de Barcelona a preguntar a les persones que dormen al ras.

Hem entrevistat barcelonins/es que tenen un sostre per saber la seva percepció sobre les persones sense llar.

La campanya European End Street Homelessness Campaign, impulsada per l'ONG anglesa Building and Social Housing Foundation (BSHF), vol acabar amb el sensellarisme de carrer abans de l'any 2020 apostant per eines com els recomptes i els censos de persones sense llar. La iniciativa es basa en la metodologia Registry Week, impulsada per l'entitat nord-americana Community Solutions i que consisteix en entrevistar durant tres nits seguides persones que dormen al carrer per saber el seu grau de vulnerabilitat. Barcelona, Londres (districtes de Westminster i Croydon) i València són les ciutats on es desenvolupa la prova pilot a Europa. Arrels impulsa la iniciativa a Barcelona; aquest document recull, precisament, les opinions de persones que dormen al carrer i a les quals hem sortit a preguntar.

5 Per saber més podeu consultar els informes bianuals *Diagnosi. Les persones sense llar a la ciutat de Barcelona i l'evolució dels recursos de la Xarxa d'Atenció a les Persones Sense Llar*, de la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar.

Tres visions complementàries: persones que viuen al carrer, ciutadania i professionals experts

La realitat de les persones que viuen al carrer

Arrels va organitzar un cens de persones que viuen al carrer a Barcelona les nits del 30 i 31 de maig i l'1 de juny. Amb el suport de 284 persones voluntàries prèviament formades, vam sortir per l'Eixample, Ciutat Vella, Sants-Montjuïc i zones de Les Corts, Gràcia i Sant Martí per parlar amb les persones que viuen al carrer[6].

Durant les tres nits en què es va desenvolupar el cens vam localitzar 624 persones dormint al carrer[7].

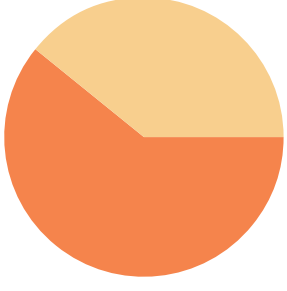

39,4%
dormien a caixers
(246 persones)

60,6%
dormien a la intempèrie
(378 persones)

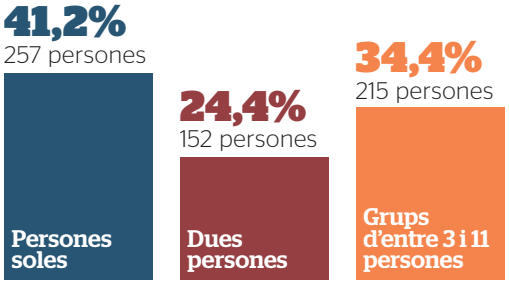

Algunes limitacions d'aquest document

De totes les persones sense llar localitzades, el 55,7% (348 persones) van voler explicar la seva situació i ens van donar la seva percepció. Els motius pels quals la resta de persones no van respondre l'enquesta són tres:

1. moltes de les persones dormien profundament i no se les va despertar,
2. va haver persones que van declinar respondre les preguntes,
3. i altres persones no van poder respondre per barreres idiomàtiques.

Tots els percentatges que es deriven de les respostes de les persones que dormen al carrer i que vam entrevistar representen la seva opinió. L'informe recull els seus punts de vista i en alguns casos pot diferir de la realitat. Això passa, per exemple, en qüestions vinculades a la salut i els consums de substàncies com l'alcohol, temes que es tendeixen a minimitzar.

Una altra limitació que ens vam trobar és que persones que sabem que fa més temps que viuen al carrer i que viuen en una situació més deteriorada, no van voler respondre. Aquest fet es va donar especialment amb dones amb una edat més avançada i en situació deteriorada. En aquest sentit, els resultats que es deriven de les respostes de les persones que dormien al carrer i que van ser entrevistades són més optimistes del que podrien ser.

D'altra banda, l'enquesta utilitzada per entrevistar les persones que dormien al carrer està consensuada amb altres ciutats europees i nord-americanes, serveix per determinar el grau de vulnerabilitat que pateixen les persones i serà útil per comparar les diferents realitats. No es fixa tant, en canvi, en aspectes institucionals ni estructurals i que també influeixen en el fet que una persona arribi a viure al carrer o pugui sortir-se. En aquest sentit, l'enquesta és objecte de millores per poder abordar aspectes importants vinculats a cada context local; a escala europea ja s'està treballant.

6 El Cens de Persones Sense Llar organitzat per Arrels Fundació entre el 30 de maig i l'1 de juny del 2016 a Barcelona forma part de la prova pilot europea de la European End Street Homelessness Campaign.
7 El 18 de maig de 2016, es van comptabilitzar 941 persones dormint als carrers de Barcelona mitjançant el recompte de persones sense llar impulsat per la XAPSLL. Al cens que Arrels va organitzar els dies 30 i 31 de maig i l'1 de juny no es va arribar a tota la ciutat i es van localitzar 624 persones, de les quals 348 van acceptar respondre l'enquesta.

La percepció de persones que sí tenen una llar

De manera paral•lela al cens de persones sense llar, s'ha enquestat 1.003 ciutadans i ciutadanes de Barcelona per saber la percepció[8] dels barcelonins sobre les persones que dormen al carrer[9] i fer un exercici de comparació amb l'opinió de les mateixes persones sense llar.

L'enquesta es va realitzar de manera electrònica tenint en compte quotes representatives per edat i gènere i vetllant perquè es respongués de manera proporcionada a tots els districtes de la ciutat.

Comparar aquestes dues mirades és interessant per saber la preocupació de la ciutadania barcelonina sobre les persones sense llar a la ciutat i per contraposar les percepcions sobre la vulnerabilitat de la vida al carrer.

La visió de professionals externs

A les veus de les persones sense llar i de la ciutadania de Barcelona, en aquest document s'afegeixen les visions de tres professionals experts. Es tracta de persones que no treballen exclusivament focalitzades en l'atenció a persones sense llar però que els seus àmbits d'actuació -l'accés a la salut, la immigració i la defensa dels drets socials- els hi proporcionen una mirada complementària.

Aquestes tres persones expertes aporten la seva valoració a les respostes derivades de l'enquesta a persones que dormen al carrer i ajuden a entendre diferents qüestions, com la situació de fragilitat de les persones sense llar i que es troben en una situació administrativa irregular, la percepció que es té de la pròpia salut, i l'ús dels recursos que ofereix la ciutat.

8 Quan parlem de percepció ens referim a l'acció de percebre informació o coneixement mitjançant els sentits externs i interns, a exercir la facultat de rebre impressions sensibles tot ordenant-les en unitats de sentit, segons el *Gran Diccionari de la Llengua Catalana*.

9 Enquesta feta a la ciutadania barcelonina per Netquest Iberia, a través del correu electrònic i entre el 27/05/2016 i el 01/06/2016, per encàrrec d'Arrels Fundació.

Vulnerabilitat de les persones que viuen al carrer a Barcelona

Qui dorm als carrers de Barcelona?

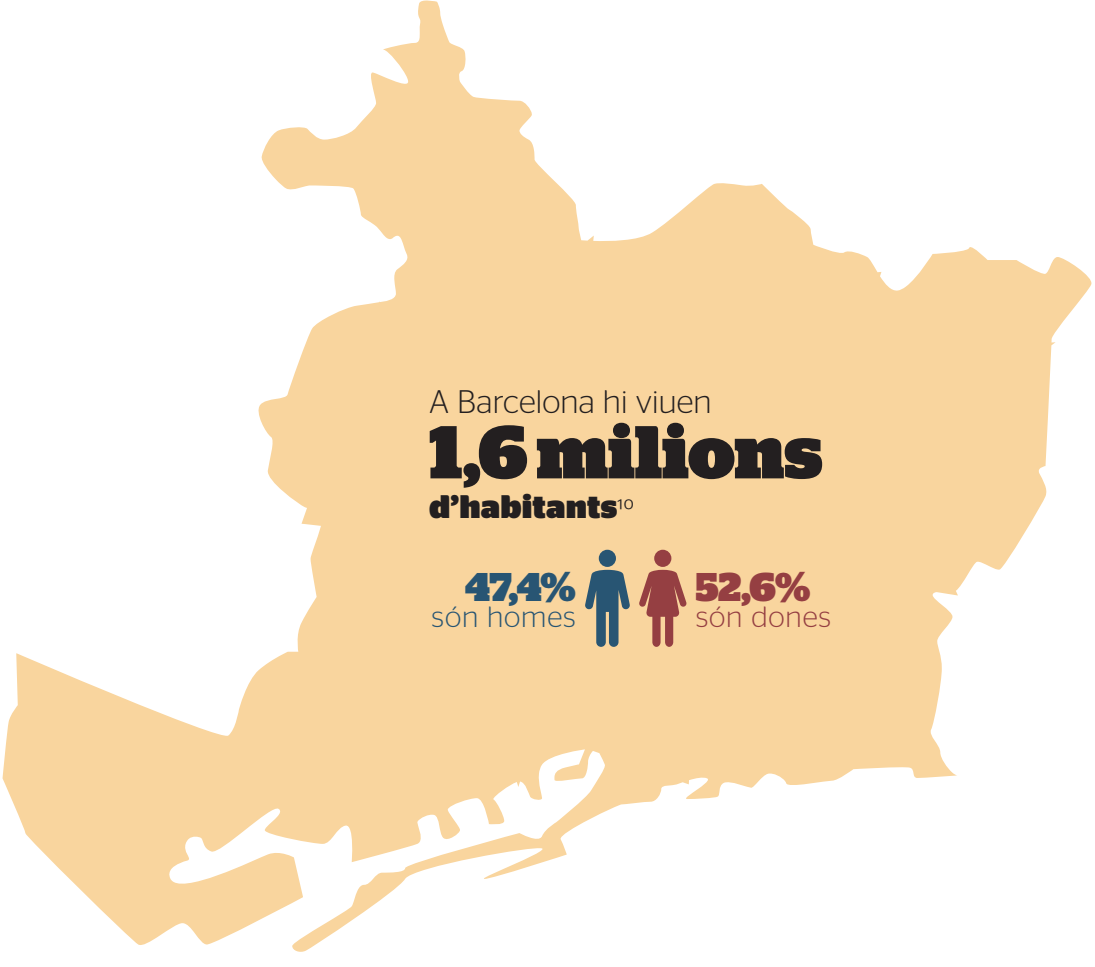

De les persones **348 persones** que dormen al carrer i que han que respost la nostra enquesta

86% són homes

10% són dones

4% es consideren altres

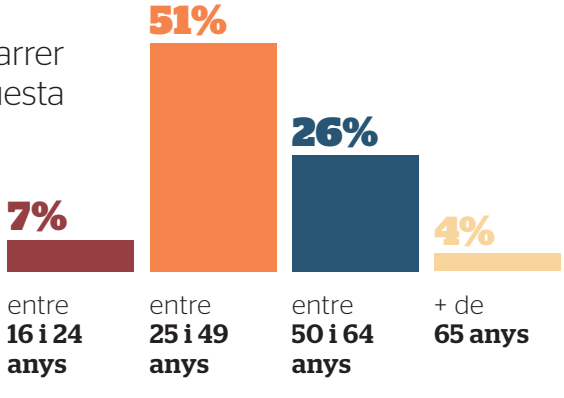

Què diu la ciutadania?

Tot i que la majoria de persones que viuen al carrer són homes, la ciutadania creu que una de cada tres persones són dones.

10 L'any 2015, el total de població a Barcelona era d'1.609.550 persones, segons el Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Dels 1,6 milions
d'habitants a Barcelona

16,3%
tenen nacionalitat estrangera

De les persones **348 persones** que dormen al carrer
i que han que respost la nostra enquesta

31,3% nacionalitat espanyola

66,04% d'altres països

37,6% comunitàries // **28,44%** extracomunitàries

2,66% no responen

Persones de **46 països** de procedència diferents
viuen als carrers de Barcelona.

Principals països de procedència

31,3%
Estat espanyol

19,5%
Romania

12,6%
Marroc

5,5%
Polònia

Què diuen altres experts?

"Les persones immigrants i que viuen al carrer pateixen una major fragilitat en l'accés als drets humans que la resta de ciutadans. Els motius són les grans dificultats administratives, la discriminació per ser estrangers, la barrera de l'idioma i la carència de xarxa familiar i social, entre d'altres."

Sonia Olea, membre de l'equip d'Incidència de Càritas espanyola i del grup de treball d'experts jurídics en habitatge en la xarxa europea FEANTSA.

Uns dies abans de realitzar el cens de persones sense llar a Barcelona, la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar va organitzar un recompte nocturn per saber quantes persones dormen al ras a la ciutat i es van comptar 941 persones. Les persones a les quals vam entrevistar durant el cens ens van explicar que en un 87% dels casos dormen habitualment al carrer i en un 2% del casos ho fan a recursos com albergs.

De mitjana, les persones entrevistades fa 3 anys i 9 mesos que no tenen una llar estable.

30%
fa menys de sis mesos que viuen al carrer

45%
fa 2 anys i 3 mesos

13%
fa més de 6 anys i 7 mesos

12%
fa més de 8 anys i 3 mesos

Alerta!

El 70% de les persones enquestades viuen al carrer des de fa més d'un any. En el moment de l'entrevista, la persona entrevistada que fa menys temps que vivia al carrer portava dies. La persona entrevistada que fa més temps que viu al carrer porta 40 anys.

A Arrels sempre expliquem que les causes que porten una persona a viure al carrer són diverses; algunes tenen a veure amb la persona i altres estan relacionades amb la societat en la qual vivim.

L'enquesta que van respondre les persones que viuen al carrer, consensuada a diferents països europeus, no preguntava directament sobre les causes estructurals i personals que els havien portat a viure al carrer. Arran de dues preguntes vinculades a aspectes relacionals i personals, però, les persones entrevistades van destacar dos motius de la seva situació:

32%
una ruptura familiar

11%
una situació traumàtica o d'abusos

Els percentatges anteriors expressen unes xifres de mínims i tenen en compte factors de risc però no de caràcter estructural, com pot ser l'accés a l'habitatge. En el cas de les persones que diuen haver patit una situació traumàtica o d'abusos que els va portar a viure al carrer, el percentatge augmenta de manera paral·lela al grau de vulnerabilitat.

Què diu la ciutadania?

La ciutadania barcelonina pensa que viure al carrer té a veure amb més d'un motiu de caràcter relacional i personal: en un 50% a una ruptura familiar, en un 46% a l'alcohol i en un 40% a un problema de salut mental. Com en el cas de les persones que viuen al carrer, l'enquesta que van respondre els ciutadans tampoc preguntava sobre motius de tipus estructural i institucional.

Molt sovint, les persones que viuen al carrer han de desplaçar-se per la ciutat per cobrir necessitats bàsiques com poder menjar, dormir i dutxar-se. La dispersió dels recursos fa que les persones inverteixin moltes hores al dia en anar d'un lloc a l'altre, molts cops caminant perquè no tenen com anar en transport públic.

Segons les persones sense llar entrevistades:

1 de cada 5
no es pot fer càrrec de les seves necessitats bàsiques

3 de cada 4
no reben prestacions econòmiques ni tenen cap tipus d'ingrés

1 de cada 4
ha tingut problemes per accedir a algun recurs perquè no estava empadronada

19,26% de les persones amb nacionalitat espanyola
s'han trobat problemes per accedir a recursos

27,19% de les persones immigrants
s'han trobat problemes per accedir a recursos

1 de cada 2
més enllà de sobreviure, fa alguna activitat que els fa feliç

Alerta!

3 de cada 4 dones sense llar afirmen que no tenen les seves necessitats bàsiques cobertes. La xifra és molt més elevada que en el cas dels homes.

Com utilitzen les persones sense llar els serveis de la ciutat?

A la ciutat de Barcelona, com a la resta de Catalunya, qualsevol ciutadà que ho necessiti té dret a què el visiti un metge i que l'atengui un treballador social. Les administracions posen al servei de la població serveis d'atenció social i d'urgències per a qüestions sanitàries, socials i de seguretat, entre d'altres.

Les persones que viuen al carrer a Barcelona tenen accés a les urgències dels hospitals, als serveis socials del seu barri, al centre d'urgències i emergències socials (CUESB) i als serveis de la policia. Però, en fan ús?

Serveis Socials

47%
diuen que no han estat atesos per cap treballador social o similar

Urgències d'hospitals

1 de cada 3 persones
diu haver rebut atenció mèdica a urgències

17,2%
diu haver anat en ambulància a l'hospital

18,9%
diu haver estat ingressat a l'hospital

En els darrers 6 MESOS

Urgències socials

14,3% **afirmen haver fet ús d'urgències socials**

Més de la meitat
pateixen un grau de vulnerabilitat mitjà

3 anys i mig, de mitjana, vivint al carrer

82,35% homes

17,65% dones

3 de cada 4 no tenen les necessitats

43% pateixen malalties cròniques

Alerta!

Viure al carrer afecta directament la salut. En el cas de les persones sense llar entrevistades, el 31,3% afirmen haver rebut atenció mèdica a urgències. En el cas de les persones sense llar ateses a Arrels, hem comprovat que, de mitjana, viuen 20 anys menys que persones que no han viscut al carrer[11].

Què diuen altres experts?

"L'article 107 de la Carta Municipal estableix que s'ha de promoure la prevenció i eliminació de les causes que menen a la marginació. Tot i que l'administració es dota de serveis, pràcticament la meitat de les persones en aquesta situació no fa ús dels serveis socials i es relaciona de forma limitada amb l'àmbit sanitari. Els serveis s'articulen de forma poc realista (horaris, ubicació, etc) i la confiança vers els serveis és insuficient perquè les persones no han rebut la resposta que esperaven."

Mª Assumpció Vilà, Síndica de Greuges de Barcelona.

11 Es tracta d'una xifra pròpia d'Arrels perquè representa la mitjana de l'edat de defunció de les persones sense llar que ha atès l'entitat i que han mort durant l'any, comparada amb l'esperança de vida en néixer recollida per l'Idescat.

Què diu la ciutadania?

La ciutadania no té clar si les persones que viuen al carrer utilitzen o no les urgències dels hospitals i, en un 43%, creu que les persones sense llar s'adrecen als serveis d'urgències socials per demanar suport.

La salut quan vius al carrer

L'estat de salut és un tema que cadascú viu de manera subjectiva i, quan la persona viu al carrer, encara més. Les persones que dormen al carrer experimenten nivells més elevats de mala salut física i mental, en comparació a les persones que sí que tenen una llar. Malgrat això, la salut deixa de ser una prioritat quan vius al carrer, sobretot en el cas de les persones que fa més temps que hi viuen[12].

L'enquesta que hem realitzat a 348 persones que dormen al carrer recull la seva visió sobre diferents temes, entre ells els referits a la salut física i mental.

A Barcelona, existeix l'Equip de Salut Mental per Persones Sense Sostre (ESMESS)[13], que atén específicament persones sense sostre amb trastorns mentals greus que viuen al carrer o els centres d'allotjament, en coordinació amb els equips de l'Ajuntament i de les entitats socials. A altres ciutats estrangeres també existeixen equips semblants que posen el focus de la seva intervenció en la salut orgànica.

De les persones 348 persones entrevistades i que dormen al carrer...

50% diuen tenir targeta sanitària

72,47% dels espanyols diuen tenir targeta sanitària

39,33% dels immigrants diuen tenir targeta sanitària

1 de cada 4 persones diu que li costa demanar ajuda quan està malalta

1 de cada 5 persones diu patir malalties cròniques

17% diu que no pren la medicació que li recepta el metge

Els problemes de salut física, mental i per consums de substàncies fan més vulnerables les persones que viuen al carrer i fins i tot condicionen que puguin accedir a un habitatge.

De les 348 persones entrevistades, algunes han hagut de deixar el pis o l'alberg on dormien...

8% per problemes de salut física

13% per problemes de salut mental

8% a causa de l'alcohol o altres addiccions

Què diuen altres experts?

"Les persones sense llar pateixen les malalties de l'últim vagó del tren. Malalties infeccioses, cròniques, salut mental i addiccions i patologies traumàtiques. Quan venen a la consulta ja van tard, des del punt de vista mèdic."

Daniel Roca, metge de família al CAP Raval Sud.

12 Podeu consultar el informes *Reducir las desigualdades en materia de salud en la Unión Europea* (Comissió Europea, 2011) i *Salud y Bienestar para todas las personas. Servicios de Salud Holísticos para las personas en situación de Sin Hogar (FEANTSA, 2013).*

13 L'Equip de Salut Mental per a Persones Sense Sostre és un servei impulsat per Sant Pere Claver-Fundació Sanitària i els Serveis de Salut Mental del Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

Els riscos de viure al carrer

Viure al carrer exposa la persona a situacions de violència, agressions i a situacions en les quals poden posar en perill la seva seguretat o fer coses contra la seva voluntat[14].

Al cens de persones sense llar que vam fer a Barcelona les nits del 30 i 31 de maig i l'1 de juny, també es va preguntar sobre els riscos que comporta dormir i viure al carrer.

37%
han estat víctimes d'agressions físiques i/o verbals

42,2% de les persones espanyoles afirmen haver patit agressions

34,7% de les persones immigrants afirmen haver patit agressions

12,6%
diuen haver estat forçats a fer alguna cosa contra la seva voluntat

16,6%
diuen haver estat retinguts a comissaria

17,5%
diuen tenir causes legals pendents

10%
afirmen que els hi reclamen diners

14%
diuen que han intentat agredir a altres o a ells mateixos

Alerta!

El 47% de les dones sense llar entrevistades diuen haver estat víctimes d'agressions.

Què diu la ciutadania?

El 75% de la ciutadania enquestada percep que les persones que dormen al carrer són víctimes d'agressions i la meitat creu que tenen causes legals pendents.

Què diuen els experts?

"La Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea diu que tota persona té dret a la integritat física i psíquica, la Carta de Ciutadania de Barcelona estableix el dret a la seguretat a l'espai públic i la Cartera de Serveis Socials estableix que l'allotjament social és una prestació garantida per a tothom que ho necessiti. Les dades que es deriven de l'enquesta a persones al carrer, però, situen les persones en una alta probabilitat de riscos de patir situacions no desitjades. Aquestes poden agreujar la pròpia percepció de vulnerabilitat, fet que pot fer minvar l'autoestima i resta possibilitat de millora i canvi."

Mª Assumpció Vilà, Síndica de Greuges de Barcelona.

14 L'observatori Hatento (www.hatento.org) sobre delictes d'odi contra les persones sense llar afirma que una de cada tres persones sense llar a l'Estat espanyol ha estat insultada o vexada i una de cada cinc ha estat agredida físicament. A Barcelona, les agressions a persones sense llar es poden denunciar davant la Fiscalia per a Delictes d'Odi i Discriminació.

Resultats de vulnerabilitat: Gent vulnerable o ciutat vulnerable?

> *"Ferir. Causar dany o prejudici a algú, sobretot moral. Lesionar, conculcar, una llei, una disposició."*
>
> Definició de la paraula **vulnerar** al Gran Diccionari de la Llengua catalana.

L'enquesta que hem fet a 348 persones que dormen als carrers de Barcelona detalla què vol dir ser més o menys vulnerable i quines són les condicions que, sumades, fan que una persona que viu al carrer pateixi un grau de vulnerabilitat elevat[15].

En aquest sentit, parlem de persones:

- **amb una edat avançada**
- **amb problemes de salut física i mental**
- **que fa molt temps que viuen al carrer**
- **sense les necessitats bàsiques cobertes**
- **que els hi costa valer-se per elles mateixes**
- **víctimes d'agressions i exposades a situacions de risc**
- **sense ingressos suficients**
- **amb problemes d'addiccions**

Els factors de vulnerabilitat que recull l'enquesta tenen a veure sobretot amb la pròpia persona (com l'estat de salut, la formació, el grau de dependència, etc.) i amb les seves relacions personals i familiars, però també apunta a factors estructurals com l'econòmic (el fet de no tenir ingressos suficients) i l'accés a un allotjament digne i estable (totes les persones entrevistades fa molt temps que viuen al carrer).

Quan se sumen totes aquestes situacions, la persona que viu al carrer es converteix en una persona molt vulnerable. Però no només ella. La ciutat també. Perquè la gent que dorm al carrer també és ciutadana i veïna de la ciutat i el lloc on viu hauria d'oferir els recursos suficients per garantir a tota la ciutadania drets bàsics i universals: l'accés a la salut, a uns ingressos suficients i estables i a una llar digna.

Les 348 persones que vam entrevistar les nits del 30 i 31 de maig i l'1 de juny del 2016 i que viuen al carrer a Barcelona es troben en situació de vulnerabilitat.

A continuació mostrem els diferents graus de vulnerabilitat de les persones que vam entrevistar, així com les accions a seguir que estableix l'enquesta i com es trasllada a la ciutat de Barcelona.

15 Al cens de persones que dormen al carrer a Barcelona s'ha utilitzat l'enquesta Vulnerability Index – Service Prioritization Decision Assistance Tool (VI-SPDAT), promoguda per l'organització nord-americana Community Solutions. A l'apartat sobre la metodologia teniu més informació.

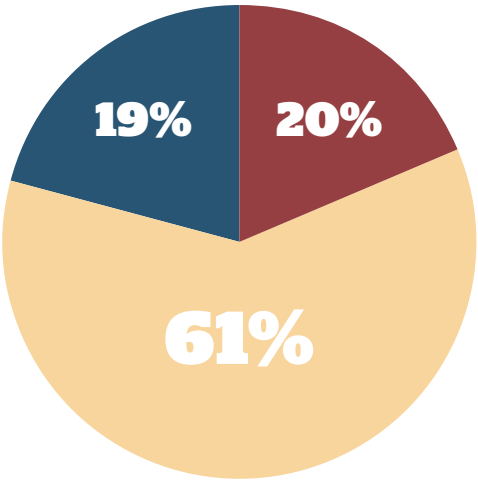

66 persones
tenen vulnerabilitat alta

> Es requereix una intervenció social prioritària i que prioritàriament aposti pel model Housing First.
A Barcelona, aquest model d'atenció l'impulsen actors com l'Ajuntament i Arrels; cal, però, enfocar-se més en les persones sense llar més vulnerables.

68 persones
tenen vulnerabilitat baixa

> Es requereix una intervenció des de serveis socials.
A Barcelona, als serveis socials bàsics se suma el Servei d'Inserció Social, programa públic municipal que atén les persones adultes sense llar.

212 persones
tenen vulnerabilitat mitjana

> Es requereix una intervenció dels serveis especialitzats per evitar que es deteriori la seva situació i que la vulnerabilitat no augmenti.
A Barcelona, existeix el Servei d'Inserció Social, programa públic municipal que atén les persones adultes que viuen al carrer.

Si ens fixem en el grau de vulnerabilitat de les persones segons el seu lloc de procedència...

Amb nacionalitat espanyola

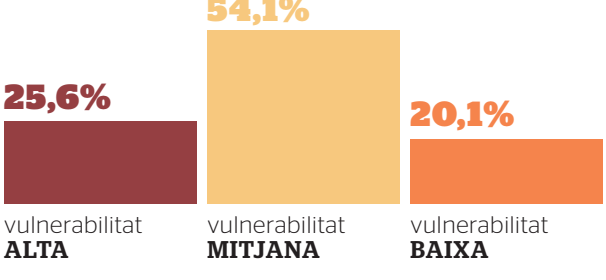

D'altres països

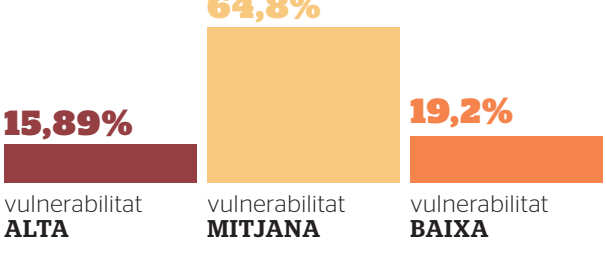

Si ens fixem en el grau de vulnerabilitat de les persones segons el gènere...

Homes

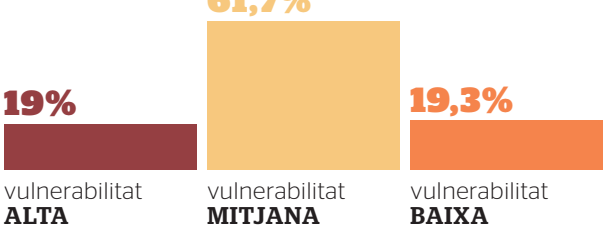

Dones

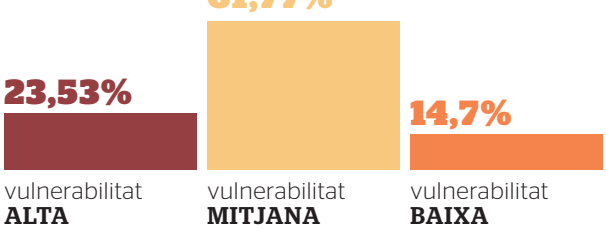

De les 348 persones que vam entrevistar, un total de 66 pateixen una situació de vulnerabilitat elevada. Es tracta de persones que en la seva majoria fa temps que viuen al carrer, amb la salut física i mental fràgil i que no fan ús de molts serveis i recursos de suport que ofereix la ciutat.

Qui són les persones més vulnerables que dormen al carrer?

86,3% homes
12,1% dones

48 anys d'edat

42% espanyols i la resta d'altres països

5 anys i 8 mesos vivint al carrer

68,2% (45 persones) dormen al carrer fa més d'un any

31,8% (21 persones) dormen al carrer fa menys d'un any

No han estat ingressats a l'hospital en els darrers 6 mesos però el **28%** diu haver necessitat ambulància i el **27%** diu haver utilitzat una vegada les urgències hospitalàries

30% diu haver fet servir els serveis d'urgències socials en els darrers 6 mesos

50% té targeta sanitària

3 de cada 4 persones diuen haver patit agressions

44% pateix malalties cròniques

3 de cada 4 persones diuen no tenir cap tipus d'ingrés

1 de cada 4 persones no ha pogut mantenir un allotjament a causa del consum l'alcohol o altres drogues

50% ha contactat amb algun treballador social o similar en els darrers sis mesos

Alerta!

45 de les 66 persones més vulnerables viuen al carrer des de fa 8 anys, de mitjana, i presenten percentatges més elevats d'agressions (77,7%), malalties cròniques (46,6%) i problemes per mantenir l'allotjament a causa dels consums (53%).

21 de les 66 persones més vulnerables viuen al carrer des de fa menys d'1 any. La meitat afirma haver contactat amb els serveis d'emergències socials i només el 28% diu haver contactat amb algun treballador social o similar en els darrers sis mesos.

Què diu la ciutadania?

Als ciutadans i ciutadanes de Barcelona els hi preocupa que hi hagi persones vivint al carrer.

> 3 de 4 consideren que es tracta d'una problemàtica significativa.

> 4 de cada 5 creuen que cal recuperar els drets de les persones perquè viure al carrer no és normal.

Els responsables d'oferir solucions, segons els ciutadans, haurien de ser el govern municipal, el govern de la Generalitat de Catalunya i el govern espanyol. La majoria dels ciutadans enquestats opina que les administracions han de treballar amb les entitats socials.

Conclusions

Comptar amb informació directa de les mateixes persones que viuen al carrer és importantíssim per conèixer millor la seva realitat i per elaborar propostes i recursos que s'adeqüin a aquesta.

Les respostes de les 348 que vam entrevistar quan dormien al carrer ens han constatat intuïcions de la nostra feina diària amb persones sense llar, com l'elevat percentatge de persones que han patit algun tipus d'agressió quan vivien al carrer o que les dones pateixen situacions que les porten a una major vulnerabilitat.

5 dades clau...	...i 5 idees clau
19% pateixen alta vulnerabilitat	El 19% de les 348 persones entrevistades pateixen una situació de vulnerabilitat elevada. Si ho extrapolem a les 941 persones comptabilitzades als carrers de Barcelona, significaria que 178 persones pateixen una situació de vulnerabilitat elevada. Aquestes persones requereixen una intervenció social prioritària que tingui com a punt de partida un habitatge estable i el model Housing First, així com altres opcions per a aquelles persones que no els hi funciona.
70% viuen al carrer des de fa més d'un any	El 70% de les persones que van respondre l'enquesta afirmen viure al carrer des de fa més d'un any. L'atenció a aquestes persones requereix recursos específics perquè la seva situació no s'agreugi i no perdin la confiança en el sistema de protecció social. En aquest sentit, ens preguntem què ha fallat en els serveis de prevenció i d'ajuda a persones que estan a punt de perdre l'habitatge o que fa poc que viuen al carrer.
66% són estrangers	El 66% de les persones que viuen als carrers de Barcelona són immigrants que procedeixen de 46 països diferents, comunitaris i no comunitaris. La xifra comporta un repte important que requereix voluntat per superar barreres administratives i la coordinació de les administracions local, autonòmica i estatal. En cas contrari, serà gairebé impossible que la persona pugui superar la situació de carrer i recuperar la seva vida.
47% sense serveis socials o similar	Sorprèn que gairebé la meitat de les persones enquestades afirma que no ha tingut contacte amb cap treballador social, educador o similar en els últims sis mesos. Els motius poden ser la por o el desconeixement de les persones sobre l'existència dels recursos d'ajuda o si tenen a veure amb la capacitat d'oferir ajuda dels mateixos recursos.
3 de cada 4 ciutadans preocupats	L'enquesta realitzada a un miler de ciutadans i ciutadanes de Barcelona revela que la majoria considera el sensellarisme una problemàtica destacada i que s'ha d'abordar de manera efectiva i coordinada. És important comptar amb una ciutadania activa, implicada i amb eines suficients per saber què fer en el cas de detectar una persona dormint al carrer en la seva ciutat

Propostes per fer possible #ningúdormintalcarrer

La informació que hem obtingut de les entrevistes fetes a persones que dormen als carrers de Barcelona ens ha de servir per revisar i millorar els recursos, les maneres de fer i les polítiques que ja existeixen, i per engegar noves accions útils i enfocades a la realitat de les persones que dormen al ras.

Des d'Arrels ja hem començat a posar fil a l'agulla en la nostra feina diària i hem elaborat una sèrie de propostes en l'àmbit de la ciutat. Totes les accions tenen a veure amb l'atenció a les persones i la necessitat de seguir sensibilitzant.

Què estem fent a Arrels?

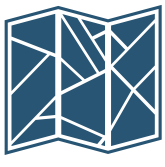

1. Sortim al carrer.

L'equip de carrer ha començat a visitar persones que hem detectat mitjançant l'enquesta, que no coneixíem i que presenten un grau de vulnerabilitat molt elevat. També segueix visitant aquelles que sí coneixíem prèviament. L'objectiu és enfortir vincles que, amb el temps, permetin fer passes a la persona.

2. Detectem el grau de vulnerabilitat.

Estem incorporant l'enquesta que vam fer servir al cens de persones sense llar com a eina vàlida interna, per saber quin grau de vulnerabilitat pateixen les persones sense llar que atenem. L'objectiu és prioritzar actuacions i saber l'evolució de les persones que passen del carrer a viure en un pis en termes de vulnerabilitat.

3. Provem noves formes d'allotjament.

De manera paral•lela al model Housing First, estem estudiant vies d'allotjament que permetin a persones cronificades a carrer i molt vulnerables accedir a un sostre digne. De moment, hem obert el Pis Zero, un recurs de baixa exigència per a persones que no han trobat en altres recursos habitacionals allò que necessiten.

4. Promovem recomptes i censos.

Els resultats del cens de persones sense llar ens confirmen la importància de sortir al carrer per preguntar directament a les persones que dormen al ras i conèixer quin grau de vulnerabilitat pateixen. També estem convençuts de la utilitat de realitzar recomptes. En aquest sentit, seguim treballant en xarxa amb administracions i entitats assessorant i donant suport a la realització de censos i recomptes.

Què proposem?[16]

Afiançar i avaluar el model Housing First.

La vulnerabilitat que pateix una persona quan viu al carrer disminueix en el moment en què accedeix a un habitatge estable i digne. A Barcelona ja hi ha experiències del model Housing First però és necessari ampliar-lo i que s'enfoqui a les persones sense llar que pateixen un grau de vulnerabilitat elevat. Proposem que es realitzin avaluacions regularment i segons els criteris del Housing First, per no perdre l'esperit i l'eficàcia del model. Animem l'Ajuntament de Barcelona a apostar encara més pel model Housing First i anar més enllà dels 100 pisos previstos en el *Pla de lluita contra el sensellarisme de Barcelona 2016-2020*.

16 El *Pla de lluita contra el sensellarisme* de l'Ajuntament de Barcelona contempla, entre d'altres, millorar el procediment administratiu de l'empadronament sense domicili fixe, comptar amb 100 habitatges més amb el model Housing First en els pròxims quatre anys, i realitzar recomptes anuals coordinats des de la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar de Barcelona. Cal ser àgils en la implementació de les mesures i comptar amb les entitats socials del territori.

Espais nocturns i de baixa exigència per tot Barcelona.

Es requereixen espais adequats, que respectin la privacitat i serveixin per crear vincles i relacions de confiança amb aquelles persones sense llar amb un grau de vulnerabilitat més elevat i que no s'adeqüen a cap altre tipus de recurs. Aquests espais haurien d'oferir servei a tots els districtes de Barcelona.

Padró i targeta sanitària.

Garantir que totes les persones sense llar que viuen a Barcelona estiguin empadronades i tinguin targeta sanitària perquè puguin anar al metge amb normalitat i accedir als recursos que ofereix la ciutat. En aquest sentit, i a causa de l'actual dispersió dels recursos per a persones sense llar a Barcelona, cal facilitar la seva mobilitat i desplaçaments.

Aprofundir en la realitat del sensellarisme.

Per poder oferir alternatives efectives a les persones que viuen al carrer, cal comptar amb més informació i diagnosi. Els recomptes i censos són algunes de les eines que es poden fer servir per dimensionar la realitat de les persones sense llar, saber quin grau de vulnerabilitat presenten les persones i com s'ha d'actuar, i realitzar un seguiment comparatiu al llarg del temps.

Enfortir el treball en xarxa afavorint l'intercanvi d'informació.

Tant en l'àmbit de Barcelona com de tot Catalunya, proposem l'existència d'una pàgina web actualitzada que reculli tots els serveis existents que atenen persones sense llar, així com la creació d'una base de dades comuna de persones que utilitzen els serveis. validable i transparent.

Treballar amb els municipis metropolitans.

Proposem potenciar una visió metropolitana del sensellarisme perquè les persones puguin ser ateses al seu municipi. En l'àmbit local, cal prioritzar l'accés a l'habitatge estable i el model d'atenció Housing First i que els municipis comptin amb pressupostos adequats per poder atendre les persones sense llar que viuen al seu territori.

Tres metodologies per a tres aproximacions

El document que presentem recull punts d'opinió sobre el sensellarisme a la ciutat de Barcelona que procedeixen de tres fonts d'informació diferenciades. Cadascuna d'aquestes aproximacions es podrien haver mostrat en tres informes o documents diferenciats però hem cregut interessant mostrar la informació de manera conjunta perquè es complementa i dóna més pistes sobre la realitat de les persones que viuen als carrers de Barcelona.

A continuació, oferim amb més detall els objectius i procediments utilitzats en cadascuna d'aquestes fonts:

• una enquesta presencial a persones que dormen als carrers de Barcelona, realitzada durant tres nits consecutives a finals de maig del 2016 i que ha recollit l'opinió de 348 persones diferents;

• una enquesta autoadministrada en línia a 1.003 persones que viuen en una llar a la ciutat de Barcelona, i que es va realitzar a finals de maig del 2016;

• tres entrevistes a professionals experts en l'àmbit de la salut i la defensa dels drets. Es tracta de persones que també coneixen la realitat de les persones sense llar i que han estat entrevistades després de la fase de buidatge de les dues enquestes anteriors, entre els mesos de desembre del 2016 i febrer del 2017.

Les veus de les persones sense llar

El cens de persones que dormen al carrer es fa en el marc d'una campanya europea liderada per l'organització britànica Building and Social Housing Foundation (BSHF) amb l'objectiu de buscar solucions per eradicar el sensellarisme de carrer a la Unió Europea. En el cens realitzat a Barcelona s'ha entrevistat 348 persones que, en el moment de fer l'enquesta, dormien al carrer.

L'acció del cens forma part d'una prova pilot impulsada per la campanya europea i en la qual han participat Barcelona, Londres (municipis de Croydon i Westminster) i València. L'objectiu és explorar la realitat de les persones que dormen als carrers, recollint informació útil, qualitativa i directa per determinar el grau de vulnerabilitat de les persones, per posteriorment implementar les accions que es requereixin.

La metodologia utilitzada a Barcelona i a la resta de la campanya europea s'ha basat en l'anomenada Registry Week, que des de fa anys la fa servir als Estats Units l'organització Community Solutions. La tècnica utilitzada és l'esquesta Vulnerability Index – Service Prioritization Decision Assistance Tool (VI-SPDAT), que a la campanya europea ha recollit preguntes comunes per a totes les ciutats implicades i altres preguntes específiques per adaptar-se a cada context local (en el cas de Barcelona, enfocades a qüestions vinculades al padró, la targeta sanitària i la situació administrativa irregular de les persones).

El qüestionari comprèn 39 preguntes que exploren els següents temes[17]:

- **Informació bàsica sobre la persona**
- **Trajectòria de sensellarisme**
- **Riscos de la vida al carrer**
- **Relacions socials i activitats de la vida diària**
- **Benestar**
- **Informació demogràfica**
- **Informació rellevant en el context local**

Cadascuna de les preguntes incloses al qüestionari porta associada unes puntuacions que, al final, es tradueixen en una xifra que representa el grau de vulnerabilitat que pateix la persona: alt, mitjà o baix.

A Barcelona, l'enquesta es va realitzar durant les nits de 30 i 31 de maig i l'1 de juny, entre les 02:00h i les 05:00h de la matinada, gràcies a la implicació de 284 persones voluntàries que van pentinar els carrers de l'Eixample, Ciutat Vella, Sants-Montjuïc i zones de Les Corts, Gràcia i Sant Martí.

Durant les tres nits es va funcionar amb equips de dues persones voluntàries, una d'elles amb experiència en el treball amb persones sense llar i l'altra sense experiència. En tots els casos, es va establir una conversa amb la persona que dormia al carrer, sense seguir la pauta de pregunta-resposta. Mentre una de les persones voluntàries guiava la conversa, l'altra registrava les respostes sobre paper. La conversa tenia una duració d'uns 20 minuts, aproximadament.

Les preguntes realitzades a l'entrevista es responien de dues maneres: d'una banda, triant una única resposta entre diverses possibilitats; d'una altra, amb respostes tancades sí/no/ns-nc. L'obtenció de la informació s'ha realitzat amb els resultats derivats directament de les respostes, creuant resultats per saber més sobre determinats perfils (gènere, procedència, grups més vulnerables, etc.), i amb anàlisis de freqüències.

17 Com s'ha comentat a la pàgina 14 d'aquest document, a la secció 'Tres visions complementàries: persones que viuen al carrer, ciutadania i professionals experts', l'enquesta del cens de persones sense llar és una eina validada i consensuada a nivell europeu que té algunes limitacions.

Les veus dels barcelonins i barcelonines

Des d'Arrels Fundació es va encarregar una enquesta de ciutadania a l'empresa Netquest Iberia amb un doble objectiu: d'una banda, recollir la percepció dels veïns i veïnes de Barcelona sobre la problemàtica del sensellarisme a la ciutat; d'una altra, poder comparar la percepció de la ciutadania amb l'opinió de les persones que dormen al carrer i que han respost a l'enquesta del cens.

L'enquesta -autoadministrada en línia- es va realitzar entre el 27/05/2016 i el 01/06/2016. La mostra recull l'opinió de 1.003 persones residents a la ciutat de Barcelona, amb quotes representatives per edat i gènere i tenint en compte tots els districtes de la ciutat; el marge d'error aproximat és del 3%.

La duració de l'entrevista era de 7 minuts i s'abordaven els mateixos temes que al cens de persones sense llar, més la valoració pròpia de la ciutadania sobre realitat del sensellarisme a Barcelona:

- **Accés als serveis d'emergències, atenció social i relacions socials**
- **Salut i riscos de la vida al carrer**
- **Perfil de les persones que dormen al carrer**
- **Solucions al problema del sensellarisme**

Les veus dels experts

L'objectiu d'aquest informe està en l'opinió de les persones que dormen al carrer i amb les quals hem conversat, però també hem volgut contextualitzar les seves respostes afegint el punt de vista de tres persones expertes en l'abordatge del sensellarisme i la defensa dels drets de les persones.

En aquest sentit, es va contactar amb tres professionals externs a Arrels Fundació i vinculats a l'àmbit de la salut, la immigració, el dret i l'atenció a les persones sense llar. El propòsit era que, des de la seva experiència i coneixement, poguessin valorar els resultats del cens de persones sense llar i complementar els apartats de l'informe que es refereixen al perfil de les persones que dormen al carrer a Barcelona, els riscos de la vida al carrer i la percepció de la salut.

Els professionals experts han aportat els seus punts de vista mitjantçant entrevistes i tenint com a punt de partida els resultats del cens a persones que dormen al carrer, per poder fer la valoració. Les entrevistes es van realitzar entre els mesos de desembre del 2016 i gener del 2017.

Glossari

Persona sense llar

Una persona sense llar és aquella que no disposa d'una habitatge permanent, adequat i digne. La xarxa europea FEANTSA estableix diferents categories que inclouen, per exemple, haver de dormir al carrer o en un alberg, viure en una barraca o en un pis massificat, viure en institucions temporals, o patir violència de gènere i haver de viure en un refugi per a dones.

A Catalunya, la llei del Dret a l'Habitatge defineix persona sense llar com la persona o la unitat de convivència amb mancança manifesta d'un habitatge digne i adequat, ja que no disposa d'un domicili, viu al carrer o viu en un espai no apte com a habitatge i pateix l'exclusió social efectiva a causa de barreres socials o de dificultats personals per a viure de manera autònoma. El document que teniu a les mans es refereix sobretot a les persones que habitualment dormen al carrer.

Recompte de persones sense llar

Un recompte és una fotografia del nombre de persones que dormen al carrer en un municipi delimitat i concret en una nit determinada. El resultat és una xifra de mínims perquè segurament hi haurà gent més amagada que no es localitzarà. Tot i així, es tracta d'un mètode efectiu per mesurar la problemàtica i analitzar l'evolució en el temps.

Cens de persones sense llar

Un cens de persones que pernocten al carrer és una eina que recull informació qualitativa sobre la situació d'aquestes persones. Es tracta d'una nova manera de fer que, des de fa anys, es porta a terme en diversos països. El cens és una de les eines utilitzades a la campanya europea per acabar amb el sensellarisme de carrer, liderada per l'entitat Building and Social Housing Foundation.

Grau de vulnerabilitat

Els resultats del cens de persones que viuen al carrer permeten prioritzar l'atenció a les persones que dormen al carrer segons el seu grau de vulnerabilitat. Aquest grau s'obté mitjançant l'eina Vulnerability Index - Service Prioritization Decision Assistance Tool (VI-SPDAT), impulsada per l'organització nord-americana Community Solutions. Es tracta d'una enquesta en la qual les respostes puntuen entre 0 i 17 punts; entre 0 i 3 punts es determina baixa vulnerabilitat, entre 4 i 7 es determina un grau mitjà de vulnerabilitat, i amb 8 punts o més es considera una vulnerabilitat elevada.

Enquesta de ciutadania

Quan en aquest document parlem d'enquesta de ciutadania, ens referim a un estudi de mercat en el qual es va consultar la ciutadania sobre la seva percepció de la problemàtica de les persones sense llar. L'enquesta incorporava les mateixes qüestions que es van plantejar a les persones entrevistades en el cens de persones que dormien al carrer i sense llar, més algunes preguntes relacionades amb altres aspectes del sensellarisme.

Recursos per a persones sense llar

Són el conjunt de dispositius i serveis dirigits a l'atenció, suport i acompanyament de les persones sense llar; alguns són d'accés directe i lliure per a les persones i altres requereixen una atenció prèvia d'altres serveis. Es tracta de serveis d'atenció nocturna i diürna, menjador, acompanyament social, suport i atenció sanitària, inserció laboral, formació, ajudes econòmiques, etc.

Housing First

Housing First és un model d'atenció a persones sense llar basat en facilitar un habitatge estable i suport social des de l'inici del procés. Està en funcionament a països com Estats Units, Canadà, França, Portugal, Finlàndia i Holanda, entre d'altres, i demana a la persona complir tres condicions mínimes: aportar una part dels ingressos, evitar conflictes veïnals i acceptar una visita setmanal de seguiment. El Housing First s'ha mostrat com una forma d'èxit i garantia per a l'estabilitat de persones amb addiccions i malalties mentals greus. A Catalunya, s'està definint el model arreu del territori.

Espai de baixa exigència

Aquell tipus de recurs enfocat, principalment, a la reducció de danys i on els requeriments d'accés de la persona no estan subjectes a condicions com acceptar un pla de treball, respectar un horari, no poder entrar si s'ha consumit alcohol o tòxics, etc.

XAPSLL

La Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar (XAPSLL) està formada per 33 organitzacions i entitats que treballen amb persones sense llar a Barcelona. Els seus objetius són compartir coneixement, experiències i informació; actuar de manera coordinada a través de projectes concrets com el recompte de persones que dormen al carrer a la ciutat, i sensibilitzar la ciutadania.

FEANTSA

FEANTSA és la Federació Europea d'Organitzacions Nacionals que treballen amb Persones Sense Llar. Des del 1989, treballa per prevenir i pal•liar la pobresa i l'exclusió social que viuen les persones sense llar. Està formada per més de 120 organitzacions membres que treballen en 32 països europeus.

Annex

Podeu trobar l'edició digital d'aquest document a la pàgina

www.arrelsfundacio.org/censsensellar_2016/

En aquesta pàgina podreu...

- **descarregar-vos el document sencer,**
- **accedir a les dades i resultats en brut,**
- **accedir a l'enquesta que es va utilitzar al cens de persones que dormen al carrer,**
- **accedir a l'enquesta que es va proposar a la ciutadania barcelonina,**
- **accedir a entrevistes d'experts per saber més sobre l'accés a la salut de les persones sense llar, els riscos de viure al carrer i la situació de fragilitat de les persones immigrades que viuen al carrer.**

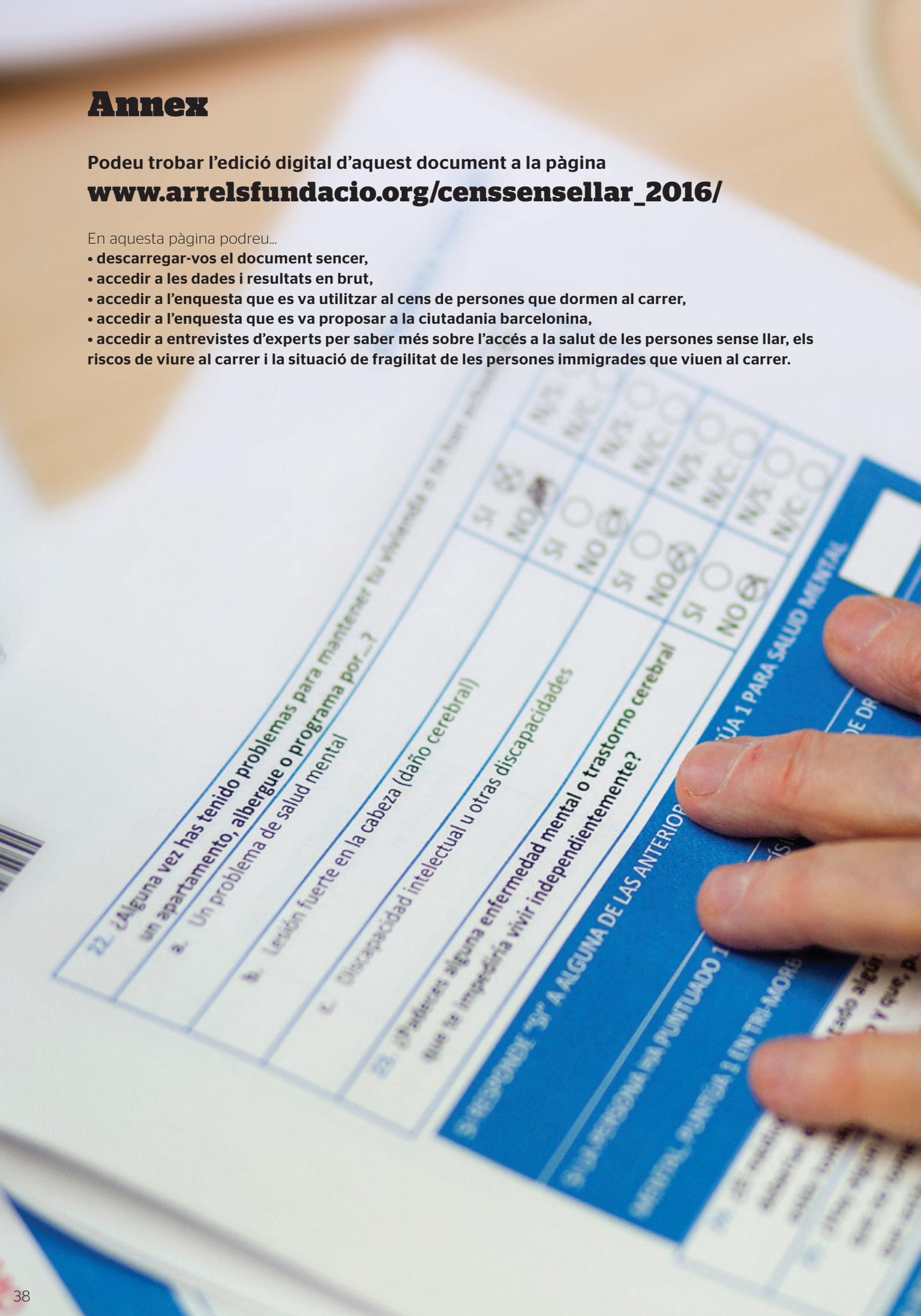

SALUD
N/S:
N/C:
N/S:
N/C:
N/S:
N/C:
M30
ANTI-GLARE
DISPLAY

i Arrels, què fa?

Memòria anual 2016

Hem treballat per fer possible

#ningúsenseclau

La missió d'Arrels es basa en tres pilars: l'atenció a les persones sense llar, la sensibilització i la denúncia de situacions injustes.

Una de les accions que hem dut a terme durant l'any 2016 ha estat el cens de persones que dormen al carrer a Barcelona, però també hem seguit atenent les persones, oferint allotjament, alimentació i atenció social i sanitària.

Ens hem centrat en les persones

1.916 persones ateses

756 persones ateses **per primer cop**

70% més que **fa 5 anys**

6,5% més que **el 2015**

89% homes

11% dones

10.467 persones sense llar ateses
des de la creació d'Arrels el 1987

Hem sortit al carrer

3.861 visites

496 persones visitades

55 països diferents de procedència

L'equip de carrer recorre **Ciutat Vella, l'Eixample, Gràcia, Sants-Montjuïc, Sant Andreu i Sant Martí.**

Al maig vam sortir a comptar quantes persones dormien al carrer a Barcelona, en un recompte organitzat per la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar. Vam trobar **941 persones.**

A finals de maig, Arrels va organitzar el cens de persones sense llar, en el qual es va enquestar **348 persones que dormien al carrer.**

Hem allotjat

231 persones
65.489 nits d'allotjament
Més pisos i més estabilitat
Menys habitacions
de relloguer i menys pensions

Hem treballat en equip

392 voluntaris
54 treballadors
35 persones ateses col·laboradores
4.356 socis i donants
175 persones jurídiques

Hem ofert serveis útils

1.518 persones han passat per l'espai d'acollida i han fet ús dels seus serveis
(11% més que el 2015 / 90% més que fa 5 anys)
80.879 àpats servits
2.352 acompanyaments al metge
666 persones s'han dutxat
415 persones han guardat la seva bossa[18]

18 Barcelona no té servei públic de consigna.

Hem avançat per fer possible #ningúdormintalcarrer

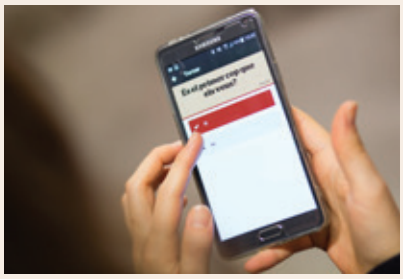

EINES PER A LA CIUTADANIA.

Hem recollit 3.700 avisos de veïns i veïnes preocupats per persones que dormen al carrer a Barcelona i hem explicat què poden fer per donar un cop de mà.

55 PERSONES A PISOS INDIVIDUALS.

Hem continuat donant suport a persones sense llar perquè puguin viure en pisos individuals i estables. Els preus elevats dels lloguers, però, suposen un gran repte.

TREBALL EN XARXA PEL HOUSING FIRST.

Hem impulsat una trobada d'entitats i administracions d'uns 30 municipis de Catalunya per aprofundir en el model Housing First de la mà d'experts.

VISIBILITZAR DEFUNCIONS EN SOLEDAT.

Hem sortit al carrer per recordar les persones sense llar que han mort durant l'últim any i per treure de la invisibilitat aquesta realitat.

MÉS RECOMPTES NOCTURNS.

Al 2016 hem col·laborat amb administracions i entitats interessades a realitzar recomptes de persones que dormen al carrer. S'han fet a Badalona, Reus i Sant Adrià de Besòs.

UN NOU RECURS D'ALLOTJAMENT.

L'any passat hem treballat en el Pis Zero, un recurs de baixa exigència per a persones sense llar que no han trobat cabuda en cap altre recurs. Aquest 2017 el volem consolidar.

Els comptes clars

Total de despeses:
3.166.560,06 €

Com hem distribuit les despeses?

56,38% ALLOTJAMENT I SUPORT SOCIAL

4,15% TALLER OCUPACIONAL

14,96% PRIMERA ACOLLIDA, SERVEIS BÀSICS I EQUIPS DE CARRER

12,52% ESTRUCTURA I VOLUNTARIAT

11,99% SENSIBILITZACIÓ I INCIDÈNCIA POLÍTICA

Total d'ingressos:
3.059.284,72 €

D'on han arribat els ingressos?

Finançament públic **30,28%**

Finançament privat **69,72%**

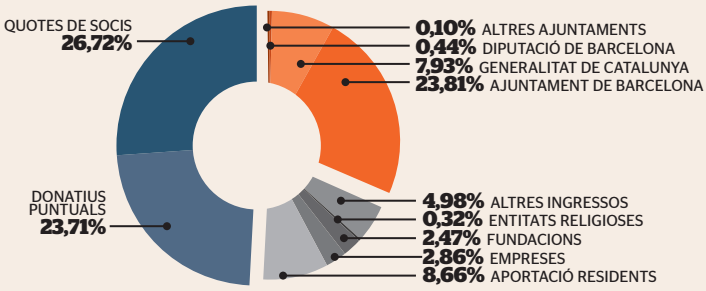

Xifres econòmiques pendents d'auditoria. Al llarg de l'any us explicarem la situació econòmica de l'entitat.

Col•labora per fer possible

#ningúdormintalcarrer

Tel. 934412990
De dilluns a divendres
de 9:30h a 14h i de 16h a 19:30h

La Caixa
ES43 2100 0975 2802 0006 5046

Triodos Bank
ES18 1491 0001 2120 1336 6022

www.ningudormintalcarrer.org
amics@arrelsfundacio.org
WhatsApp o Telegram: 692 68 90 92

arrels fundació

Riereta 24, baixos, 08001 Barcelona
www.arrelsfundacio.org // info@arrelsfundacio.org